Projektplan
Stadsrevisionen

Göteborgs Stad

Strategisk miljöbedömning i detaljplaneprocesser

2026-10-13

1 Strategisk miljöbedömning i detaljplaneprocesser

Stadsrevisionens revisionsplan (2026) pekar ut strategiska miljöbedömningar som en prioriterad inriktning för granskningsarbetet under perioden 2026–2028. Strategisk miljöbedömning är processen att identifiera, beskriva och bedöma miljöeffekter av upprättade eller ändrade planer och program för mark, vatten och bebyggelse. Det kan för en kommun handla om att upprätta eller ändra detaljplan, områdesprogram eller översiktsplan.

Syftet med strategiska miljöbedömningar är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande för att främja en hållbar utveckling. Målsättningen är att redan i plan- och programarbetet motverka risker för negativa konsekvenser för miljö och människors hälsa.

Huvudregeln är att strategiska miljöbedömningar föregås av en undersökning av om program, plan eller ändring kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Undersökningen sker inom ramen för ett samråd med bland annat länsstyrelse och ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. I arbetet kan kommunen utnyttja information i översiktsplanen. Kommunen ska ta ett formellt beslut i frågan. Även ansökningar om bygglov och förhandsbesked som avser områden utanför detaljplan ska i vissa fall undersökas för att avgöra om de kan anses innebära betydande miljöpåverkan.

Om en kommun beslutar att en plan, ett program eller ändring kan antas medföra betydande miljöpåverkan, ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning. Strategiska miljöbedömningar är en serie av sammanhängande moment som ska samordnas med och integreras i plan- och programarbetet för att nå sitt syfte.

Kommunen ska samråda om och ta fram en miljökonsekvensbeskrivning samt ge tillfälle för allmänheten och andra att lämna synpunkter på den och på detaljplanen. Slutligen ska kommunen ta hänsyn till såväl miljökonsekvensbeskrivningen som till de synpunkter som inkommit innan planen antas. Vad som specifikt ska ingå i miljöbedömningen varierar beroende på vad detaljplanen avser.

Kommunfullmäktige har uttryckt att detaljplaneringen i möjligaste mån ska göras snabbare för att minska tiden från planbesked till byggstart.[1] Samtidigt har lagkraven på miljöbedömningar och plan- och programarbete ändrats vid några tillfällen och det förekommer flera undantag och särskilda krav för vissa projekt. Brister i planprocessen riskerar att förlänga tiden från planbesked till byggstart och att betydande miljöpåverkan inte uppmärksammas. Mot den bakgrunden är det motiverat att granska om kommunen genomför miljöbedömningar på ändamålsenligt sätt.

[1] Göteborgs Stads budget 2026, s. 42

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om stadsbyggnadsnämnden bedriver och samordnar arbetet med strategiska miljöbedömningar på ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på om arbetet bedrivs effektivt och i enlighet med gällande bestämmelser.

Följande revisionsfråga ska besvaras gällande stadsbyggnadsnämndens undersökningar och beslut om betydande miljöpåverkan kan antas:

1. Beslutar nämnden om betydande miljöpåverkan och gör undersökningar i relevanta detaljplanprocesser och prövningar av bygglov i enlighet med gällande bestämmelser?

Följande revisionsfrågor ska besvaras om stadsbyggnadsnämndens arbete med strategiska miljöbedömningar i planarbetet:

2. Görs miljöbedömningar av detaljplan inom ramen för plansamrådet och i enlighet med gällande bestämmelser?
3. Redovisas miljöbedömningar i planärendet i enlighet med gällande bestämmelser?

1.2 Ansvarig nämnd

I Göteborgs Stad är det stadsbyggnadsnämnden som ansvarar för att genomföra detaljplaner och prövning av bygglov och förhandsbesked. Stadsbyggnadsnämnden beslutar om och anger i en Startplan vilka detaljplaner och program som den avser starta under kalenderåret. När planarbetet genomförts är det stadsbyggnadsnämnd och -förvaltning som tillstyrker eller beslutar om detaljplaner, bygglov och förhandsbesked. Kommunfullmäktige beslutar om detaljplaner som miljöbedömts sedan stadsbyggnadsnämnden tillstyrkt dem.

1.3 Revisionskriterier

Stadsrevisionen kommer att använda följande revisionskriterier för att bedöma granskningens iakttagelser:

- Plan och bygglag (2010:900)
- Miljöbalk (1998:808)
- Miljöbedömningsförordning (2017:966).

1.4 Metod och avgränsningar

Granskningen fokuserar på undersökningar och beslut i fråga om betydande miljöpåverkan inom detaljplan och bygglov samt genomförande och redovisning av strategiska miljöbedömningar i planprocessen. Förhandsbesked avgränsas bort från studien.

Granskningens metod är analys av dokumentation i ett urval av detaljplans- respektive bygglovsärenden. Dokumentstudierna kompletteras med intervjuer.

1.5 Projektorganisation

Granskningen kommer att genomföras med stöd av en konsult.

1.6 Oberoende och integritet

De sakkunnigas oberoende och integritet har prövats enligt vår oberoendedeklaration vilken baseras på Sveriges kommunala yrkesrevisorers modell. Inga omständigheter har framkommit som kan ifrågasätta förtroendet för de sakkunnigas oberoende och integritet som granskare.

Även den anlitade konsulten ska intyga sitt oberoende.

1.7 Avrapportering

Avrapportering till revisorsgruppen planeras att ske våren 2027.

1.8 Faktaavstämning

Rapportens innehåll kommer att stämmas av med den granskade verksamheten.